

1: Cizinci s povoleným pobytem na území ČR

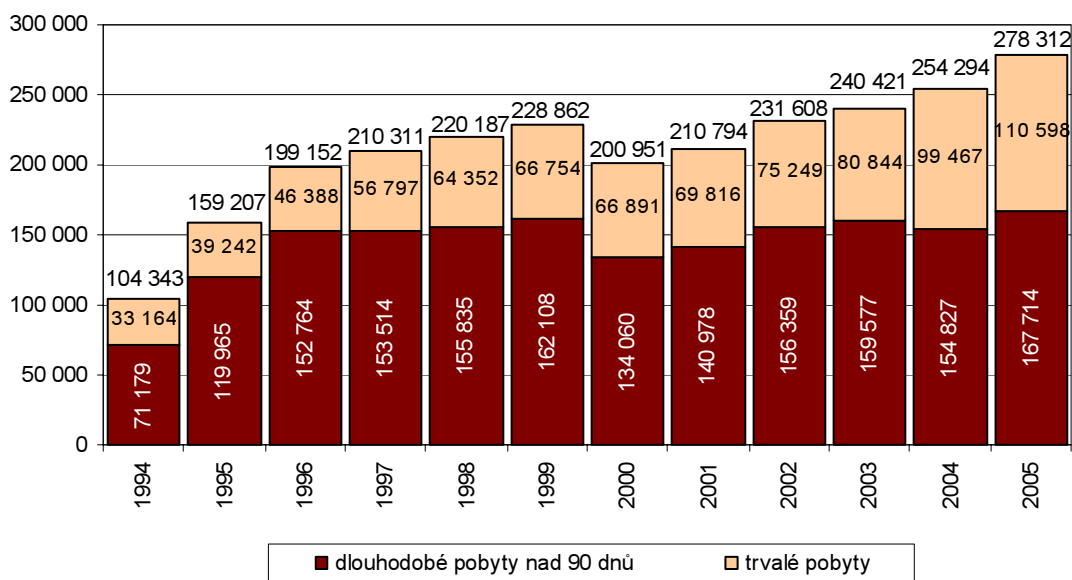
1.1. Vývoj počtu cizinců na území ČR v letech 1994-2005

Vývoj počtu v České republice legálně pobývajících cizinců lze rozdělit do dvou základních období. První období lze vymezit roky 1994-1999, druhé období počíná rokem 2000 a prozatím končí v roce 2005. Přejít mezi obdobími, tedy rok 2000 byl v určitém smyslu přelomový, a to z toho důvodu, že v něm ve srovnání s roky předchozími došlo k prudkému poklesu počtu cizinců (přibližně o 30 tisíc osob). Pokles byl zejména zapříčiněn úpravou legislativních podmínek. Konkrétně, 1. 1. 2000 vešel v platnost nový zákon o pobytu cizinců na území ČR (zák. č. 326/1999 Sb.), který zpřísnil získání pobytových víz a pracovních povolení (vzájemnou podmíněností udělení jednoho získáním druhého), zamezil prodlužování platnosti víz získaných v době platnosti předchozího zákona a zároveň upravil seznam náležitostí přikládaných k žádosti o udělení víza.

Do doby než došlo ke zmírnění zákonem stanovených podmínek a požadavků na udělení pobytových povolení novou legislativní úpravou v roce 2001, docházelo k odlivu cizinců z ČR, který v počátku nebyl kompenzován odpovídajícím přílivem cizinců. Zároveň osoby, kterým v této době končilo povolení k pobytu byly nuceny vycestovat zpět do země, ze které k nám přišly, aby mohly znovu zažádat o povolení k pobytu podle nového zákona. Počet cizinců, kteří znovu zažádali o povolení k pobytu byl však nižší než počet cizinců, jimž právě v tomto roce povolení k pobytu podle předchozího zákona končila. Výše popsaná situace pak měla za následek výrazně záporné saldo zahraniční migrace v roce 2001 (tj. vyšší počet vystěhovalých než byl počet přistěhovalých cizinců v tomto roce) a do určité míry ovlivňovala migrační statistiky následujících dvou let.

Vývoj počtu cizinců od roku 1994 zobrazuje graf 1.

Graf 1: Vývoj počtu cizinců v ČR podle typu pobytu v letech 1994-2005 (k 31.12.) (Pramen: ŘS CPP MV ČR)

Z grafu 1 je patrné, že převážnou část povolených pobytů představovaly dlouhodobé pobyty nad 90 dnů, tyto tvořily s výjimkou roků 1995 a 1996 přibližně 70 % všech povolených pobytů (v roce 1995 cizinci s dlouhodobými pobyty nad 90 dnů tvořili 75 % všech evidovaných cizinců na území ČR,

o rok později byl podíl cizinců s dlouhodobými typy pobytu ještě o 2 procentní body vyšší). Podíl dlouhodobých typů pobytů se od roku 1996 postupně snižoval, nejnižších hodnot dosahoval v posledních dvou letech, tj. v roce 2004 a 2005 - v roce 2005 dlouhodobé pobyty nad 90 dnů představovaly 60 % všech platných pobytů (k 31.12.). Konkrétně, k 31. 12. 2005 bylo v ČR evidováno 278 312 cizinců, z toho 167 714 cizinců s dlouhodobými pobyty nad 90 dnů a 110 598 cizinců s pobytem trvalým. (Pozn.: mezi dlouhodobé pobyty nad 90 dnů byly zařazeny pobyty: přechodné, dlouhodobé a víza nad 90 dnů.)

Pokles podílu dlouhodobých typů pobytů je jen jiným vyjádřením nárůstu pobytů trvalých. (Poměr mezi trvalými a dlouhodobými typy pobytu znázorňuje graf 2.) Trvalé pobyty bylo možno získat (dle zák. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců; právní úprava k 31. 12. 2005) splněním podmínky nepřetržitého pobytu na území ČR (např. pobyt délky 10 let bez dalších podmínek, 8 let pokud cizinec žádal o trvalý pobyt za účelem společného soužití se svým rodinným příslušníkem, který již měl trvalý pobyt v ČR). Trvalý pobyt bylo rovněž možno získat bez ohledu na délku předchozího pobytu, a to například, pokud cizinec žádal o trvalý pobyt za účelem soužití se svým rodinným příslušníkem, který byl občanem ČR a měl na území ČR trvalý pobyt. Občané EU pak mohli získat trvalý pobyt v ČR, pokud zde byli zaměstnáni a pobývali zde nepřetržitě po dobu nejméně 3 let (rodinným příslušníkům občanů EU byl vydáván průkaz o povolení k pobytu s dobou platnosti shodnou s dobou platnosti průkazu vydaného občanu EU). (Pozn.: možné varianty získání trvalého pobytu s odkazy na příslušnou legislativu jsou uvedeny v metodické části této publikace.)

Počet cizinců s trvalým pobytem narostl od roku 2003 do roku 2004 (k 31.12.) o 18 600 osob, od roku 2004 do roku 2005 pak o dalších 11 000 osob. Na tomto nárůstu se v prvním případě, tedy v roce 2004 podílela z 61 % tři státní občanství, v roce 2005 rovněž tato tři státní občanství, a to dokonce ze 71 %. Jednalo se o státní občanství umístěná na prvních třech pozicích v pořadí četností cizinců s trvalým pobytem - konkrétně Vietnam, Slovensko a Ukrajina. Je tedy zřejmé, že na navýšení počtu cizinců s trvalým pobytem se podíleli jak cizinci, kteří byli nuceni splnit podmínku dlouhodobého nepřetržitého pobytu na území ČR (tj. občané Vietnamu a Ukrajiny, cizinci těchto dvou státních občanství zpravidla nevstupují do manželství s občany ČR), stejně jako se na navýšení počtu trvalých pobytů podíleli cizinci, občané EU, pro které s ohledem na společnou příslušnost k Unii platily mírnější podmínky získání trvalého pobytu.

Graf 2: Poměr mezi trvalými a dlouhodobými pobyty nad 90 dnů v letech 1994-2005 (k 31.12.) (Pramen: ŘS CPP MV ČR)

